

‘ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่’ ‘แผนที่คาร์บอน’แห่งแรกอาเซียน

● จันทรจิรา พงษ์ราย

ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าในประเทศไทย ซึ่งมีการประเมินว่าช่วง 20 ปี ไทยต้องสูญเสียป่ากว่า 3,750,500 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ต่อปี ของเนื้อที่ประเทศ โดยสาเหตุหลักยังมาจากการบุกรุกพื้นที่ เพื่อเข้าไปประโยชน์ทั้งด้านการเกษตรกรรมที่อยู่อาศัยนั้น ล่าสุด มีความพยายามในระดับโลก ที่จะผลักดันให้ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่มรดกโลกทางธรรมชาติแห่งที่ 2 เข้าในโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อันเนื่องมาจากการทำลายป่า และความเสื่อมโทรมของป่า หรือเรดด์พลัส (REDD+) ขึ้นในอนาคตอีกด้วย

วานนี้ (6 มิ.ย.) นายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เป็นประธานร่วมกับ ดร.อิงโก วิงเคิลมันน์ อธิบดีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประจำประเทศไทย เปิดตัวโครงการตรวจวัดคาร์บอนป่า และการทำแผนที่คาร์บอน (TREEMAPS) จากป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เป็นครั้งแรกในอาเซียน โดยนายโชติ ให้ข้อมูลว่าขณะนี้ประเทศไทย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจำนวน 67 ล้านบาท จากรัฐบาลเยอรมนี เพื่อเตรียมสำรวจคาร์บอนของผืนป่าในประเทศไทย โดยจะนำร่องผืนป่ามรดกโลกดงพญาเย็น ในระยะเวลา 3 ปี เพื่อให้ทราบว่าสภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์ และมีความสามารถในการเก็บกักคาร์บอนได้เท่าใด

การดำเนินงานจะมีการสำรวจข้อมูลภาคสนาม ภาพถ่ายดาวเทียม ร่วมกับการนำเทคโนโลยีการตรวจวัดระยะไกล (ไลดาร์) ที่มีความแม่นยำสูงสามารถบันทึกภาพโครงสร้างของผืนป่าในรูปแบบ 3 มิติมาใช้เป็นครั้งแรก โดยไลดาร์จะช่วยประเมินการกักเก็บคาร์บอนของผืนป่า และยังชี้ว่าจุดไหนบ้างที่มีปัญหาความเสื่อมโทรมของป่าได้อย่างละเอียด

“ ถึงแม้จะมีการประกาศผืนป่ามรดกโลกมาแล้ว แต่ในอุทยานต่างๆ อาทิ ทับลาน ปางสีดา ที่อยู่ในกลุ่มป่าดงพญาเย็น เขาใหญ่ยังคงมีปัญหาการบุกรุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งการเปลี่ยนพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขต อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ที่ยังไม่สามารถทักข้อยุติได้ ปัญหา

การทำสวนยางพารา และการทำเกษตรกรรมในหลายๆ จุด รวมพื้นที่กว่า 1 หมื่นไร่ ดังนั้นเมื่อตรวจวิเคราะห์โดยใช้เทคโนโลยีการตรวจวัดระยะไกล จะทำให้รู้ว่าจุดไหนที่สภาพป่าเสื่อมโทรมหรืออยู่ในขั้นเสื่อมถอยสำคัญ 1 เอ หรือเสื่อมขั้น 3-4 เพื่อทางกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ จะได้ทบทวนรูปแบบที่เหมาะสมในการนำคนออกจากพื้นที่ต้นน้ำ” ปลัด ทส. กล่าว

นอกจากนี้ นายโชติ บอกด้วยว่า ขณะเดียวกันภายใต้โครงการนี้ในอนาคตก็จะดึงภาคชุมชนและภาคเอกชน เข้ามาร่วมโครงการปลูกป่าฟื้นฟูป่าในจุดที่เสื่อมโทรมกลับคืนมา และอาจนำไปใช้โครงการเรดด์พลัสต่อไป โดยปัจจุบัน ทส.กำลังอยู่ในขั้นเตรียมความพร้อมร่วมกับนักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมขายคาร์บอนเครดิตจากป่าไม้ในตลาดภาคสมัครใจ เนื่องจากจะต้องรอแผนที่คาร์บอนที่ได้มาตรฐานเสร็จในปี 2558 นี้ก่อน จึงจะเดินตามมาตรการเรดด์พลัสได้

ด้าน ดร.ทรงธรรม สุขสว่าง ผู้อำนวยการสถาบันนวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช บอกเหตุผลถึงการเลือกพื้นที่ดงพญาเย็น -เขาใหญ่ว่า เนื่องจากเป็นป่าขนาดใหญ่ 3.8 ล้านไร่ ที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ทั้งชนิดพืชถึง 2,500 ชนิด และสัตว์ป่าอีก 805 ชนิดที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ อาทิ สมเสร็จ ช้าง เสือลายเมฆ นางเงือก ทั้งที่ยอมรับว่าทั้งก่อน และหลังการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้ว ป่าผืนนี้ ก็ยังมีปัญหาคุกคามมาก จนกระทั่งในปี 2554 ไทยถูกคณะกรรมการมรดกโลกของยูเนสโก ให้เร่งแก้ปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกถอดถอนจากแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ รวมทั้งเสนอแนะให้ตั้งโครงการเรดด์พลัสขึ้นด้วย

“ โดยจะระบุพื้นที่ตามแนวกันชนในเขต อ.เสิงสาง และ อ.นครบุรี จ.นครราชสีมา ที่มีชาวบ้านร่วม 1 หมื่นราย ที่อาศัยกับเขตแนวป่าตามมติกรม. 30 มิ.ย. 2541 ซึ่งหลังจากนี้อีก 1 ปีหากวิเคราะห์แล้วว่าเป็นการจัดที่ป่าเสื่อมโทรมและมีความเสี่ยงจากการทำลายป่า อาจต้องทบทวนลดลงร่วมกับชุมชนให้เข้ามาช่วยในโครงการลดการทำลายป่าด้วยการปลูกป่า โดยทางกรมอุทยานฯ จะร่วมกับทางกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล เตรียมทำความเข้าใจกับชุมชนรอบพื้นที่ และสนับสนุนกิจกรรมอื่นๆ ที่ลดการทำลายป่า เช่น การจัดการ

น้ำ การท่องเที่ยว การอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นต้น”

ส่วน นายจัสติน ฟอสเตอร์ ผู้อำนวยการโครงการ ตรวจวัดคาร์บอนป่า และการทำแผนที่คาร์บอน กองทุนสัตว์ป่าโลกสากล อธิบายว่าโครงการนี้จะต้องสร้างพื้นฐานระบบการวัดปริมาณ การรายงาน และตรวจสอบ

ข้อมูลของปริมาณคาร์บอนในป่าตลอดระยะเวลา 3 ปี ดังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน นักวิชาการ และสถาบันต่างๆ โดยที่รัฐบาลไทยยังเป็นเจ้าของข้อมูล แต่จะเปิดเผยข้อมูลให้กับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคครบถ้วน เนื่องจากเป็นป่าผืนแรกของอาเซียนที่จะทำแผนที่คาร์บอน ที่สำคัญจะช่วยให้ไทยมีข้อมูลคาร์บอนจากป่าที่เชื่อถือได้ นำไปขอรับการสนับสนุนการเข้าสู่โครงการเรดด์พลัสกับคณะกรรมการสิทธิระหว่างประเทศว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อไป

ขณะที่ นางบงกช กิตติสมพันธ์ ผู้อำนวยการ

การสำนักวิเคราะห์และติดตามประเมินผลองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) บอกว่าในปี 2557 ทบง. อบก.เตรียมส่งเสริมให้เทศบาล และชุมชนทำโครงการปลูกป่า และรักษาพื้นที่ป่าที่มีอยู่แล้ว เพื่อเตรียมเข้าโครงการขายคาร์บอนเครดิตจากป่าในตลาดภาคสมัครใจ หลังจากในช่วงที่ผ่านมามุ่งเน้นให้เอกชนเข้าทำโครงการลดการพัฒนาที่สะอาด (ซีดีเอ็ม) เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคอุตสาหกรรมมาแล้ว 220 โครงการ และพบว่าในอนาคตการลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคป่าไม้ ภายใต้กลไกเรดด์พลัสจะได้รับค่านิยมมากขึ้น

สำหรับการลดปัญหาการทำลายป่าภายใต้โครงการอนุรักษ์ด้วยวิธีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ เรดด์พลัสนั้น ทางสหประชาชาติริเริ่มขึ้น โดยมีแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจทางบวกแก่ประเทศกำลังพัฒนาที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไว้เป็นแหล่งเก็บกักคาร์บอนด้วยวิธีการจัดการอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งรักษาพื้นที่ป่าไว้ไม่ให้เสื่อมโทรม ซึ่งจะช่วยชะลอและลดปัญหาที่เกิดจากผลกระทบภาวะโลกร้อน